

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8CoP/18/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5312208688
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5312208688.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Rapčanovej a sudcov JUDr. Františka Potockého a JUDr. Blaženy Stašíkovej, vo veci starostlivosti o maloleté deti R., a to: R., nar. XX. XX. XXXX a D., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca ako opatrovníkom, deti rodičov - matky: R. R., rod. J., nar. XX. XX. XXXX, bytom Q. nad Q. č. XXXX, zastúpená splnomocnenou zástupkyňou JUDr. Annou Mozolíkovou, advokátkou, so sídlom Z., ul. Y. č. XXXX a otca: R. R., nar. XX. XX. XXXX, bytom P. - T. mesto, ul. P. č. XXXX, zastúpený splnomocnenou zástupkyňou JUDr. Annou Kubovičovou, advokátkou, so sídlom Považská Bystrica, ul. Tatranská č. 300/8, o zníženie výživného, o odvolaní otca detí proti rozsudku Okresného súdu Čadca zo dňa 28. mája 2013 č. k. 10P/119/2012-115, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Čadca rozsudkom zo dňa 28. 05. 2013 č. k. 10P/119/2012-115 návrh na zníženie výživného zamietol. Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Súd konštatoval, že za obdobie tri a pol roka od posledného predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom na maloleté deti (rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 31. 08. 2009 č. k. 5C/61/2009-23, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 12. 11. 2009) došlo k zmene pomerov na strane všetkých zainteresovaných účastníkov:

V prvom rade otec detí má v porovnaní s predchádzajúcim stavom o jednu zákonnú vyživovaciu povinnosť viac - k maloletej dcére Q. Y., nar. XX. XX. XXXX a jeho príjem zo zamestnania je čiastočne nižší oproti príjmu, ktorý mal u iného zamestnávateľa v roku 2009. Možno súhlasiť, že rozdiel medzi reálnou výškou príjmov v týchto obdobiach je ďalej zvýraznený všeobecným (nepriaznivým) vývojom životných nákladov v sledovanom období. Takisto je nesporné, že otec detí v čase po rozvoje manželstva rodičov maloletých detí vyrovnal podstatnú časť ich spoločných záväzkov z manželstva - súčasne však možno očakávať vzájomné vyporiadanie z titulu tohto plnenia v rámci už prebiehajúceho súdneho konania o vyporiadanie BSM. Pokiaľ ide o matku detí, aj táto má oproti predchádzajúcemu rozhodovaniu o výživnom o jednu zákonnú vyživovaciu povinnosť viac, a to k maloletemu synovi I. Z., nar. XX. XX. XXXX. Tak ako v čase predchádzajúceho rozhodovania súdu, i v súčasnosti je na rodičovskej dovolenke, poberá rodičovský príspevok a svoj príjem si ďalej čiastočne zvyšuje prostredníctvom práce vykonávanej na základe dohody o pracovnej činnosti. I ona nesie čiastočné bremeno splácania spoločných záväzkov rodičov maloletých detí. Najmä však po celý čas od odchodu otca maloletých detí od rodiny a následnom rozvoje manželstva rodičov maloletých detí výlučne sama zabezpečuje

nielen osobnú starostlivosť o obe maloleté deti a domácnosť, v ktorej deti žijú, ale takmer výlučne i zabezpečenie ich nevyhnutnej výživy, a to za stavu nielen zmieneného všeobecného rastu životných nákladov, zaťažujúceho matku detí tak ako i otca, ale i objektívneho zvyšovania výdavkov na výživu maloletých detí v súvislosti s ich vekom, telesným a duševným vývojom a rastom, tomu úmerným zvyšovaním ich biologických i spoločenských, kultúrnych a vzdelávacích potrieb. Súd bral na zreteľ, že starší syn účastníkov R. bol v čase predchádzajúceho posledného rozhodnutia súdu o výživnom žiakom prvého stupňa základnej školy, dnes je žiakom druhého stupňa. Mladší D. bol v tom čase v domácej opatere svojej matky počas rodičovskej dovolenky, dnes absolvuje predškolskú prípravu v materskej škole. Ide o skutočnosti, ktoré súdy všeobecne vo svojej rozhodovacej činnosti o výživnom na deti uznávajú ako medzníky odôvodňujúce zvýšenie nárokov na výživu detí. Pokiaľ preto otec maloletých detí argumentuje (preukázanou) zmenou svojich pomerov, obdobnú (preukázanú) zmenu pomerov, s obdobným dosahom tak v štruktúre príjmov a výdavkov súd konštatoval i u matky detí. Súd pritom nemohol zohľadniť ako podstatnú skutočnosť plnenie záväzkov otca z titulu úverov. Už v odôvodnení posledného citovaného právoplatného rozsudku o výživnom okresný súd odmietol túto jeho argumentáciu s poukazom na plnenie vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom ako prvoradej, ktorá má prednosť pred jeho ďalšími výdavkami. Napriek tomu otec preukázane i naďalej plnenie svojej zákonnej vyživovacej povinnosti k deťom ignoroval, za čo bol súdom právoplatne odsúdený v trestnom konaní. Takýto peňažný záväzok (ako už je uvedené, bude predmetom vyporiadania BSM rodičov maloletých detí) nemôže byť pri opakovanom posúdení tých istých okolností zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákonom o rodine“) akceptovateľným dôvodom pre zníženie výživného na deti, ktoré ako vyplýva i z výslovného znenia ust. § 62 ods. 5 Zákona o rodine, ako konštatoval súd už v predchádzajúcom rozhodnutí o výživnom na maloleté deti, má prednosť pred inými výdavkami rodičov.

Výška výživného na maloleté deti, určeného predchádzajúcim citovaným rozhodnutím súdu, bola stanovená právoplatným rozhodnutím súdu ako zodpovedajúca súdom zisteným schopnostiam a možnostiam otca ako povinného a opodstatneným potrebám detí ako oprávnených, ktorým zákon výslovne (v ust. § 62 ods. 2 Zákona o rodine) priznáva právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Vykonaným dokazovaním v tejto prejednávanej veci zistené zmeny pomerov na strane rodičov ako povinných v konfrontácii so zmenou pomerov na strane maloletých detí ako povinných a z hľadiska súdom preferovaného záujmu maloletých detí, v tomto veku so svojou výživou plne odkázaných na svojich rodičov vylučujú pri ich komplexnom posúdení ich v rozhodnom čase vyhlásenia rozsudku v tejto veci uznať ako odôvodňujúce zmenu predchádzajúceho právoplatného rozhodnutia o výživnom - otcom navrhovaným podstatným, alebo akýmkoľvek iným znížením výživného na deti.

Vzhľadom na nedostatok zákonných podmienok pre otcom maloletých detí navrhované rozhodnutie podľa ust. § 78 ods. 1, ods. 3 v spojení s ust. § 163 ods. 1, ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) preto súd jeho návrh ako v celom rozsahu nedôvodný zamietol. Napriek tomu súd čiastočne reflektoval na konštatované zistenia o pomeroch otca, dôvodiaceho, že je nie je v jeho možnostiach a schopnostiach platiť súčasné určené výživné na deti a to ponechaním nezmeneného dosiaľ určeného rozsahu jeho vyživovacej povinnosti k maloletým deťom, napriek objektívne zistenej podstatnej zmene pomerov na strane oprávnených maloletých detí a zvýšení nárokov na ich výživu, osobitne staršieho syna (keďže súd v konaní vo veciach starostlivosti o maloletých nie je návrhmi účastníkov viazaný).

O trovách konania, vzniknutých účastníkom v konaní začatom na návrh otca maloletých detí, súd rozhodol podľa ust. § 146 ods. 1 písm. a/ v spojení s ust. § 151 ods. 1 a § 81 ods. 1 O. s. p., keďže ide o konanie vo veci starostlivosti o maloleté deti, ktoré možno začať i bez návrhu tak, že právo na ich náhradu nepriznal žiadnemu z účastníkov.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie otec detí prostredníctvom svojej splnomocnenej zástupkyne, a to z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa otca detí v konaní boli súdom zistené zmeny pomerov na jeho strane, a tiež na strane matky. Zmena spočíva v tom, že otcovi aj matke vznikli nové vyživovacie povinnosti k deťom, ktoré majú so svojimi súčasnými partnermi. Za potrebné však považoval poukázať na to že matka si výživné na svoje tretie dieťa voči svojmu partnerovi I. Z. vôbec neuplatňuje. Pripustila jedine to, že na základe dohody sa o jej tretie dieťa stará matka jeho partnera. Tejto prispieva na bývanie sumou 130 eur mesačne. Podľa otca matka nedostatočne vyvíja snahu o zlepšení životnej úrovne svojho tretieho dieťaťa a snaží sa ju udržiavať na úkor životnej úrovne otca a nevyvíja žiadnu snahu o získanie súdom

určeného výživného. Aj keď sa matka jej partnera stará o jej deti, na ďalšej strane však od nej berie peniaze na bývanie, a preto výsledný efekt je nulový. Tým, že súd nebral do úvahy túto skutočnosť, vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v tom, že má za to, že tu neexistujú zákonné podmienky na aplikáciu ust. § 78 Zákona o rodine, spočívajúce v zmene pomerov. Táto skutočnosť však svedčí o výraznej zmene pomerov na strane otca a o tom, že na strane matky nedošlo k takej zmene pomerov, ktoré by odôvodňovali zamietnutie návrhu otca. Matka detí tak nepreukázala, že by otec jej tretieho dieťaťa platil nejaké výživné. Na druhej strane súd nebral do úvahy ten fakt, že otec detí má celkom tri vyživovacie povinnosti a snažil sa pre všetky deti približne zabezpečiť rovnakú úroveň. Tvrdil preukázanie, že jemu a tretiemu dieťaťu nezostáva suma 130 eur, ktorú má inak dostávať každé dieťa pochádzajúce z predchádzajúceho manželstva. Dlhodobu nie je schopný platiť také vysoké výživné na maloleté deti. Podľa neho preukázal, že došlo na jeho strane k zníženiu príjmu a že je to on, ktorý spláca úver za oboch, teda aj za matku detí, že jeho životná úroveň sa zúžila na veľmi jednoduchý spôsob života a ošatenia, keď aj chce docieľiť príjem aký má, vyžaduje si to niekoľko násobné úsilie na úkor zdravia. Podľa otca detí čestne preukázal všetky náklady, po odrátaní ktorých mu na živobytie zostáva 20 - 30 eur mesačne.

Za nesprávne posúdenie veci považoval aj to, že súd nesprávne posúdil náklady, ktoré má so splácaním úveru. Tento úver si vzali jeho príbuzní (sestra s manželom), aby zabránili nárastu sankčných úrokov, penálov, pokút, exekúciám. Predmetným úverom sa vysporiadal dlh, ktorý mali účastníci - rodičia detí za trvania manželstva. Z tohto úveru sú splácané finančné prostriedky, prostredníctvom ktorých bol zariadený byt v Y. a jeho príslušenstvo. Toto zariadenie a príslušenstvo slúžilo aj matke a maloletým deťom a dodnes aj mohlo slúžiť, ak by zostala s maloletými deťmi na tomto byte. Faktom je však to, že matka s deťmi tento byt v Y. svojvoľne opustila a presťahovala sa do Q. nad Q., kde aj výška mzdy nie je taká vysoká ako v okrese Y. a zobrala si na seba ďalšie náklady spojené s bývaním, hoci mohla bývať v zariadenom byte v Y.. Splácaním tohto zariadenia a rekonštrukcie predmetného bytu mal otec za to, že plní takto samotnú vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom, a tieto náklady jednoznačne nie sú nepostradateľné. Práve z tohto titulu našiel riešenie v rodine, kedy mu príbuzní pomohli, zobrali si úver, aby jeho deti mali kde bývať a nenarastali im zbytočné náklady titulom exekučných konaní a sankcií od banky. Tento fakt však súd z právneho hľadiska nesprávne posúdil a prakticky mu dal štatút druhotného záväzku a nevzal do úvahy to, že plnením tohto záväzku zaobstaráva maloletým ich životné potreby - bývanie, čo bolo nepriamo konštatované aj v dohode uzavretej medzi otcom a matkou zo dňa 23. 03. 2012.

Z týchto dôvodov otec detí žiadal, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zmenil tak, že zaviazá otca prispievať výživným na každé z maloletých detí sumou 50 eur mesačne, resp. určí sám inú výšku primeraného zníženia vyživovacej povinnosti. O trovách odvolacieho konania žiadal rozhodnúť tak, že žiadnemu z účastníkov nebude priznaná náhrada trov konania.

Matka detí v písomnom vyjadrení k odvolaniu prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu navrhla rozsudok okresného súdu potvrdiť ako vecne správny.

Tvrdila, že od otca svojho tretieho syna nežiada výživné súdnou cestou, pretože tento prispieva naturáliami (kupuje ovocie, vitamíny, oblečenie). Keď ho požiada, aby niečo kúpil, nemá s tým problém. Okrem toho býva v dome rodičov otca svojho tretieho syna. Bolo by nemorálne z jej strany po takejto pomoci žiadať určenie výživného súdom. V tomto smere poukázala na to, že priateľka otca dieťaťa má rovnako syna, ktorý nie je ich spoločným dieťaťom a jeho biologický otec neprispieva na jeho výživu. Rovnako nemôže otec ich synov plniť vyživovaciu povinnosť za niekoho iného voči synovi jeho súčasnej partnerky, ktoré nie je jeho dieťaťom.

Matka detí považovala za nepravdivé tvrdenie o svojvoľnom opustení bytu v Y. a presťahovaní sa do Q. nad Q.. Tvrdila, že zostala sama v nájomnom byte po tom ako otec detí opustil spoločnú domácnosť a odsťahoval sa k priateľke do P.. Nájomné bolo vysoké a ona bola vtedy na rodičovskej dovolenke. Nebolo v jej silách platiť nájomné a starať sa o svoje 2 deti, keďže otec jej nijako neprispieval na ich výživu a ani na domácnosť. Bola nútená odsťahovať sa. Upozornila na to, že nezapríčinila rozpad ich manželstva.

Ďalej uviedla, že otec si svoju vyživovaciu povinnosť nikdy poriadne neplnil, preto bola nútená požiadať o náhradné výživné. Priznaniu tejto dávky predchádza určitý proces, ktorého súčasťou je napr. aj podanie návrhu na exekúciu. Nešlo preto len o jej rozmar, že na otca detí podala trestné oznámenie, návrh

na exekúciu. Musela využiť všetky svoje možnosti, aby zabezpečila výživu svojich detí, keďže bola na rodičovskej dovolenke s tretím synom. Snažila sa čo najlepšie o nich postarať, našla si aj prácu ako šička. Naproti tomu otec detí menil stále zamestnania, vo väčšine z nich skončil pracovný pomer dohodou. Jeho osobná starostlivosť o synov bola nulová, nenavštevoval ich, občas im len zavolať. Na ich výživu tvrdí, že nemá toľko peňazí, avšak to, že platí nájomné za byt - garsónku, v ktorej vôbec nebýva a ktorá je vo vlastníctve rodičov jeho priateľky, je úplne v poriadku, na to peniaze má.

Čo sa týka úverov, ktoré si vzali počas trvania manželstva, tieto boli už vyporiadané v rámci konania vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 4C/214/2012, kde uzavreli zmier, ktorý nadobudlo právoplatnosť dňa 16. 07. 2013 a vykonateľnosť dňa 16. 08. 2013. Ona bude rovnako ešte dlhé obdobie splácať úver, ktorý mal údajne otec detí po rozvode zaplatiť, ale neurobil tak. Následkom tohto zavádzania došlo k nárastu sankcií a banka dokonca dala dlh vymáhať súdnemu exekútorovi, čím sa náklady na jeho splatenie značne zvýšili.

Na záver matka detí uviedla, že návrh otca o zníženie výživného na deti bol účelový, chcel sa vyhnúť plateniu výživného, ktoré reálne ani neplatil a len mu narastala dlžná suma na zameškanom výživnom.

Opatrovník detí sa k odvolaniu otca detí písomne nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 204 ods. 1, § 201 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno podať týmto opravným prostriedkom (§ 201 O. s. p.), pričom podanie opravného prostriedku nie je vylúčené ust. § 202 O. s. p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 a § 156 ods. 3 O. s. p.), preskúmal rozhodnutie napadnuté odvolaním v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 212 ods. 2 písm. a/ O. s. p. a rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O. s. p.) a to z nasledovných dôvodov:

Otec detí napadol odvolaním rozsudok okresného súdu, ktorý jeho návrh na zníženie výživného zamietol a to z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci.

V zmysle ust. § 219 ods. 1 O. s. p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

V zmysle ust. § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Hmotno-právnu podmienkou toho, aby súd mohol o veci opakovane rozhodnúť, je zmena pomerov. Zákon o rodine ani nevyžaduje tak ako Občiansky súdny poriadok, aby išlo o podstatnú zmenu. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadať ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Avšak len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia rozsudku. Zmena pomerov môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane povinného, resp. okolnosťami na strane oprávneného, alebo objektívne - vývojom životných nákladov podľa ods. 3 ust. § 78 Zákona o rodine. Na strane povinného môže byť takouto zmenou strata zamestnania (súd je povinný skúmať príčiny), dlhodobá práceschopnosť, vznik novej vyživovacej povinnosti, zhoršenie majetkových pomerov a pod. Na strane oprávneného sú takými okolnosťami napr. nadobudnutie čiastočnej alebo úplnej schopnosti živiť sa sám, zmena potrieb - u školopovinných detí zväčša prechod na iný stupeň školskej dochádzky (predškola - I. stupeň - II. stupeň - stredná škola - vysoká škola), zmena majetkových pomerov a pod. Až v prípade, ak má súd preukázané, že sa pomery účastníkov zmenili, môže rozhodnúť o zmene výšky vyživovacej povinnosti.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že okresný súd v prejednávanej veci zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na podklade vykonaného dokazovania dospel ku správnym skutkovým

zisteniam a prejednávaniu veci aj správne právne posúdil. Nakoľko i odôvodnenie písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku zodpovedá kritériám uvedeným v ust. § 157 ods. 2 O. s. p., odvolací súd podľa § 219 ods. 2 O. s. p. konštatuje správnosť týchto dôvodov a v podstatných bodoch na ne odkazuje.

Odvolanie otca detí nepovažoval za dôvodné. Okresný súd vykonal rozsiahle dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 132 O. s. p. a v podrobnom odôvodnení porovnal tvrdené a preukázané nové pomery s pôvodnými pomermi (významnými z hľadiska určovania vyživovacej povinnosti) tak, ako boli zistené v príslušnom spisovom materiáli vzťahujúcom sa k predchádzajúcemu rozhodnutiu. Vykonaným dokazovaním pred prvostupňovým súdom bolo tak nesporne preukázané, že u oboch rodičov došlo k zníženiu príjmu a obom im pribudla aj ďalšia vyživovacia povinnosť a za tohto stavu nebolo možné konštatovať, že na strane povinného otca detí došlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodnila potrebu zmeny pôvodného súdneho rozhodnutia. Poukazovanie otca detí v odvolaní na to, že matka detí si neuplatňuje výživné na svoje tretie dieťa voči svojmu bývalému partnerovi nepovažoval za opodstatnené. Matkou detí uvádzané plnenia zo strany otca jej tretieho dieťa smerovali totiž k uspokojovaniu jeho odôvodnených potrieb. Pokiaľ ide o výdavky otca detí v podobe splátok z úverových zmlúv uzavretých počas manželstva s matkou detí tiež nebol dôvod pri posudzovaní možnosti a schopnosti otca detí tieto zohľadňovať. Je povinnosťou súdu vychádzať z princípu, že právo dieťaťa na zabezpečenie výživného je prvoradé. Navyiac z vyjadrenia matky detí k odvolaniu vyplýva, že úverové vzťahy boli medzi účastníkmi konania už vypracované v rámci súdneho rozhodnutia a aj ona má v tomto smere povinnosť.

Z týchto dôvodov otec detí v odvolaní neuvádza žiadne relevantné okolnosti, ktoré by neboli predmetom prvostupňového konania, resp. ktoré by súd pri svojom rozhodnutí nezohľadnil. Odvolací súd preto rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 224 ods. 1 O. s. p. V odvolacom konaní bol úspešný odporca, ktorý si však náhradu trov odvolacieho konania postupom podľa § 151 ods. 1 O. s. p. neuplatnil a ani z obsahu spisu nevyplýva, že by mu tieto boli vznikli. Odvolací súd preto rozhodol, že odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte pomerom 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e** je prípustné.